

In deze infofiche...

Veel speelpleinen voorzien naast hopen speelplezier overdag ook voor-en na-opvang voor de kinderen. Hoe kan je die opvangmomenten praktisch aanpakken en waar sta je best even bij stil als je hiermee aan de slag gaat?

- Opvang op het speelplein of niet?
- Opvang op het speelplein of elders in de gemeente?
- Aandachtspunten bij het organiseren van voor- en na-opvang

Opvang op het speelplein of niet?

Alvorens je de vraag te stellen over hoe je de voor - en na-opvang op het speelplein moet organiseren, moet even overwogen worden of het speelplein al dan niet een opvangfunctie heeft.

Onze **visietekst 'spelen en opvangen'** en **onze infofiche 'opvang versus speelfunctie'** gaan hier uitgebreid op in. Kort gezegd: het speelplein heeft een opvangfunctie, maar **de speelfunctie komt op de eerste plaats.**

Je hoeft als speelplein geen opvang (voor en na de werkingsuren) te organiseren omdat dit nu eenmaal sociaal wenselijk is. Communiceer zeker goed naar de ouders waarom jullie een bepaalde keuze maken, ook wanneer je ervoor kiest om opvangmomenten aan te bieden. Bekijk dit zeker binnen de bredere context van de gemeente. Probeer uit te vissen hoe men in jouw gemeente naar je werking kijkt (als vrijetijdsinitiatief of als opvang?).

De meeste gemeenten hebben een 'lokaal overleg kinderopvang' waar het globale opvangplaatje bestudeerd en bediscussieerd wordt. Ook als speelplein kan je hier lid van zijn. Afhankelijk van de positie die je inneemt in dit plaatje heb je veel of weinig in de pap te brokken in dit overleg. Enkele bedenkingen vind je terug in de infofiche opvangfunctie versus speelfunctie.

Opvang op het speelplein of elders in de gemeente?

We maken een onderscheid tussen opvang op het speelplein zelf en opvang elders in de gemeente, waar de kinderen voor en na het speelplein naar vervoerd worden.

Opvang op het speelplein

- De animatoren verzorgen zelf de voor- en na-opvang. Al dan niet in een shiftensysteem.
- De opvang op het speelplein wordt verzorgd door PWA's, begeleiders van een Initiatief Buitenschoolse Opvang (IBO), extra jobstudenten/vrijwilligers...

Opvang op andere locaties

- De opvang wordt georganiseerd op verschillende locaties (vaak in de verschillende wijken van de gemeente). De kinderen worden met bussen opgehaald om hen naar het speelplein te brengen. De opvang kan ook hier gebeuren door animatoren of door externen.
- Er is samenwerking met het IBO dat de opvang verzorgt. De kinderen worden (al dan niet met de bus) naar het speelplein gebracht door het IBO.
- Sommige speelpleinen werken samen met de sportkampen, grabbelpas... om de opvang te verzorgen.

Beide systemen hebben hun voor- en nadelen en roepen heel wat vragen op. We zetten hieronder enkele aandachtspunten op een rij.

Aandachtspunten bij het organiseren van voor- en na-opvang

Een merkbaar verschil tussen speelplein en opvang?

Als je er voor kiest om de opvang op het speelplein zelf te organiseren, moet je je afvragen of de opvang een andere functie moet hebben op je speelplein dan de 'speelpleinmomenten'.

In vele gevallen wordt het verschil tussen 'speelplein' en 'opvang' gemaakt door de animatoren en niet door de ouders en kinderen.

- De ouders krijgen vooral tijdens de opvang een beeld van het speelplein, want dat is ook het moment waarop zij het speelplein in werking zien
- De kinderen komen spelen op het speelplein. Of het speelplein nu begint om 7u of om 9u, dat maakt voor hen niet uit

Of je er nu voor kiest om het onderscheid te maken of niet, dat is niet zo belangrijk. Het is belangrijker dat je opvangmomenten ook speelpleinsfeer (en dat kan gerust een rustige start betekenen) uitstralen en dat er voldoende speelkansen zijn voor de kinderen. Zorg dat zeker je animatoren betrokken zijn bij deze keuze. Zij moeten het in vele gevallen uitvoeren.

Voor de opvang is er soms een samenwerking met de PWA - dienst (Plaatselijk werkgelegenheidsagentschap). Het is belangrijk om deze medewerkers ook duidelijk te maken wat de bedoeling van de "opvang" is.

Er valt niets te beleven tijdens de opvang.

Het is niet omdat het 'opvang' is dat kinderen niet mogen/kunnen spelen. Denk er met je speelpleinploeg over na hoe je de speelkansen kan verhogen tijdens opvangmomenten. Je kan dit op verschillende manieren doen, al is meteen de hele winkel in gang steken niet altijd een goede oplossing. De animatoren kunnen erdoor overbelast worden. Kinderen hoeven niet de hele dag geanimeerd te worden. Je kan de speelkansen gradueel verhogen, afhankelijk van het aantal kinderen en het aantal beschikbare animatoren.

We zetten enkele voorbeelden op een rijtje:

- **Speelzones:** je kan je terrein indelen in speelzones en aan elke zone een animator toewijzen die speelimpulsen ter plekke bedenkt.
- **Typetjes:** al dan niet uit de animatie die reeds rondlopen, kinderen aanspreken en prikkelen
- **Radio Kattenkwaad:** een speelpleinradio tijdens de opvang verzoeknummertjes draait
- **De zwarte koffer:** een koffer met speelmateriaal die enkel tijdens de opvang wordt uitgehaald

- Een ander aanbod: een aanbod van kleine spelletjes....die niet tijdens de activiteiten gepland worden. Elke animator moet elke dag een spel bedenken.
- Uitlopers: eenvoudige activiteiten die uitlopen na het aanbod in de namiddag waar kinderen zelf mee aan de slag kunnen bvb zeepbellen blazen...
- Speelmeter: een animator die tijdens de opvangmomenten op ludieke wijze peilt naar de beleving van de kids.

Vaak zetten hoofdanimateuren druk op de ketel door animatoren te verplichten van mee te spelen. Het is belangrijk om een cultuur te creëren waarin dit als 'normaal' beschouwd wordt.

Animatoren verzorgen de opvang

Soms heb je geen alternatief en verzorgen de animatoren zelf de opvang. Het voordeel is dat de kinderen het verschil tussen opvang en speelplein vaak niet merken. Hun favoriete animator is al aanwezig om met hen te spelen! Het speelplein begint bij hen van zodra ze de deur binnestappen. Het nadeel hieraan is dat animatoren activiteiten moeilijker kunnen voorbereiden, 's avonds moeilijk kunnen vergaderen. Een systeem met shiften waarbij niet altijd alle animatoren tegelijk aanwezig zijn wordt in vele gevallen als oplossing gebruikt. Probeer een systeem te vinden waar de animatoren toch zoveel mogelijk tezamen kunnen vergaderen, voorbereiden...

Enkele tips:

- Niet iedereen hoeft om 7u aanwezig te zijn als er slechts 5 kinderen zijn
- Je kan de shiften verdelen tussen de animatoren van verschillende leeftijdsgroepen, zo kunnen de kleuteranimatoren toch nog samen evalueren....

Pauzemomenten

Op een speelplein zijn heel veel pauze of opvangmomenten. Soms wordt het kinderen verboden om te spelen. Als je dit allemaal optelt moeten kinderen soms wel heel veel stilzitten.

Enkele voorbeelden

- Kinderen moeten tijdens de middagpauze 1 uur aan tafel blijven zitten
- Met opvang op andere locaties gaat vaak het busvervoer gepaard. Kinderen moeten vaak wachten, lange tijd op een bus zitten...

Bekijk met je ploeg

- of het nodig is dat kinderen wachten/stilzitten
- waar je het aangenamer kan maken voor de kids

Enkele voorbeelden

- Maak je vieruurtje aangenamer door tussen 15 en 16u een terras te installeren waar de kinderen terecht kunnen als ze dorst hebben.
- Laat kinderen van tafel vertrekken als ze klaar zijn met eten. Kind per kind of tafel per tafel

Wat met kinderen die te vroeg zijn of te laat worden opgehaald?

Regelmatig staan kinderen veel te vroeg aan de speelpleinpoort of komen ouders hopeloos te laat hun kind afhalen. Hieronder enkele tips om dit in te perken:

- Zorg voor **duidelijke communicatie** op voorhand aan de hand van het infoboekje of affiches aan de ingang. Doe dat ook op het moment zelf. Duid waarom te laat of te vroeg zijn voor jullie moeilijk is: na de speelpleindag moeten jullie nog evalueren en hebben jullie tijd

nodig om voor te bereiden. Het spel wordt verstoord wanneer je steeds ouders moeten helpen zoeken naar hun kinderen doorheen de dag.

- Een boete in de vorm van koekjes voor de animatoren als je als ouder je kind te laat komt ophalen. Meteen te innen!
- Een apart betalingssysteem voor de opvang maakt dat ouders hun kinderen niet onnodig vroeger brengen of later ophalen
- Wijs ouders zoveel mogelijk op **hun verantwoordelijkheid** (en ook op de jouwe). Als het speelplein stopt om 18u dan ben jij om 18u30 niet meer verantwoordelijk voor een laatblijver.